

Kmečka trgovina

Trgovina s sadjem

Cene

Manevri nemške vojske so povzročili, da je nastalo veliko pomanjkanje sadja v Nemčiji, zaradi česar so nemški trgovci dvignili cene jabolk od prvotnih 22 na 25 RM za 100 kg, postavljeno na jugoslovansko-nemško mejo, kar pride v našem denarju okrog 3.50—4 din za 1 kg. Naši sadni trgovci so pa plačevali jabolka v Svedini pri Mariboru po 3 din, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah po 2.95 din, postavljeno na železniško postajo v Ptuj 3 din, v Gornji Radgoni po 2.85 din, pri Sv. Bolfenku pri Središču 2 din, v Murskem Središču in v Čakovcu pa po 1.50 din za 1 kg. Tako vidimo, da se cene sadju stalno dvigajo. Nadalje vidimo, da je cena sadju, kjer je izvedena zadružna prodaja sadja, zelo visoka, dočim je v krajih, kjer tega ni, cena sadju kljub temu, da inozemski kupci sadje dobro plačujejo, še vedno zelo nizka, n. pr. v Čakovcu samo 1.50 din za 1 kg.

Ne trgajte nezrelega sadja!

Sadni kontrolor je v Mariboru izvrget dva vagona jabolk, ker so bila prezelena. Razni sadni nakupovalci pač silijo kmete zaradi tega, ker vidijo, da se cena sadju stalno dviga, da trgajo nezrela jabolka, trdeč, da bo cena jabolk kmalu padla. Pri tem jemljejo za zgled lansko leto, ko je bila prvotno določena cena ranemu sadju 3.60 din franko meja, a je pozneje zelo padla. Tega pa ne povedo, da so lanskega padca cen krivi v glavnem mešetarji in trgovci, ki so izvažali nezrelo sadje in da so lani imeli v Nemčiji, Avstriji in Švici rekordno sadno letino, dočim imajo letos v teh deželah komaj okrog 20% normalne sadne letine. Zato: sadjarji, ne trgajte nezrelega sadja iz bojazni, da bo cena sadju padla, kajti s tem si kvarimo samo inozemski trg in zmanjšamo prihodek.

Posnemanja vredno tudi pri nas

Kakor je določena najnižja cena pri žitu, prav tako so določili najnižjo ceno švicarji za jabolka. Izpod določene cene ne sme noben trgovec kupiti sadja v nobenem primeru, pač pa ga lahko bolje plača. Zaenkrat znaša najmanjša cena jabolk v Švici 14 frankov za 100 kg. Pod to ceno ne sme noben trgovec kupiti sadja od kmeta. Sicer pa letos v Švici itak nimajo sadja za prodajo, ker imajo samo 20% normalne sadne letine. Dobro bi bilo, če bi se tudi pri nas določila najnižja prodajna cena ne samo za jabolka, ampak tudi za vse druge kmetijske pridelke. S tem bi se v trgovini s kmetijskimi pridelki uvedel nek red.

Omejitev izvoza živine v bivšo Avstrijo

Dunajsko poljedelsko ministrstvo je razširilo omejitev prometa iz Jugoslavije v Avstrijo za vse govejo živino, živinske proizvode in surovine, ki bi mogli biti prenašalci kužnih bolezni. Ta omejitev je prišla zaradi nevarnosti slinavke in parkijevke v Jugoslaviji ter se nanaša na vse okraje v savski, vrbski, drinski in dunavski banovini, v dravski banovini pa na okraje: Brežice, D. Lendava, Kranj, Krško, Ljutomer, Sobota, Radovljica.

Zanimanje Nemčije in Mažarske za naš les

V Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu je bila seja strokovnega odbora za izvoz lesa. Na seji se je razpravljalo predvsem o izvozu lesa v Nemčijo in Mažarsko. Na seji je bilo najprej prečitano poročilo o novih trgovinskih pogodbah, ki jih je naša država sklenila z Grčijo in Švico, predvsem glede izvoza našega lesa v ti dve državi. Nato so udeleženci konference razpravljali o pripravah za sejo nemško-jugoslovanskega lesnega odbora, ki bo 22. avgusta v Crikvenici. Iz poročila je razvidno, da Nemčija predlaga znižanje cen za naš les in rešitev nekaterih drugih tehničnih vprašanj, tako n. pr. razdelitve kontingentov za les. Posamezni govorniki so tudi poudarjali, da se Nemčija posebno v zadnjem času močno zanima za jugoslovanski les. Lani je Jugoslavija izvozila v Nemčijo lesa v vrednosti 160 milijonov din. V prometu z Mažarsko se je pa za našo državo pojavil pasivni klirinški saldo 40 milijonov din ter je zaradi tega izvoz lesa iz naše države v Mažarsko skoraj prenehal. Toda v zadnjem času se je začela tudi Mažarska zelo zanimati za naš les, predvsem zaradi tega, ker je docela prenehal izvoz lesa iz bivše Avstrije na Mažarsko. Na konferenci so zastopniki lesne industrije razpravljali tudi o vprašanju izvoza orehovega lesa ter so sklenili na-

prositi merodajne kroge, da bi se orehov les mogel izvažati tudi po kliringu. Nazadnje je konferenca razpravljala še o raznih tarifnih vprašanjih.

Konji

Zadnje tedne je veliko povpraševanje po konjih vseh pasem. Izvažajo se namreč v večjih množinah na področje bivše Avstrije in pa v Grčijo. Za par belgijancev plačajo avstrijski uvozniki konjerejem 12.000 do 18.000 din, navadni kmečki konji pa se plačujejo par po 4000 do 6000 din. Največje je sedaj povpraševanje po lahkih kmečkih konjih, kakršne rede na Murskem polju ter v Slavoniji.

Živina

Na zadnjih sejmih so bile dosežene sledeče cene: Sv. Jurij ob juž. žel.: volli debeli 5—5.50 din, plemenski 4—4.50, telice 4.50—5, krave plemenske 4.25—4.50, slabše 2.25 din. — Kranj: volli 6.50, 6 in 5.50 din, telice 6.25, 5.50 in 5 din, krave 5.50, 5 in 4.25 din, teleta 8 in 7 din. — Šmarje pri Jelšah: volli 5—6, 4—5 in 3—4 din, telice 5—6, 4—5 in 3—4 din, krave 5, 4 in 3 din, teleta 5—6 in 4—5 din. — Ptuj: volli 5, 4.25 in 4 din, telice 5, 4.50 in 4 din, krave 4.75, 3 in 2.50 din. — V Ljubljani je bil zaradi slinavke in parkijevke sejem prepovedan. Dovoz živine v mesto je dovoljen samo za takojšen zakol.

Svinje

Na mariborskem svinjskem sejmu so se prodajali mladi prašiči 5—6 tednov stari po 90 do

120 din, 7—9 tednov po 130—160 din, 3—4 mesece 180—240 din, 5—7 mesecev 285—420 din, 8 do 10 mesecev 450—550 din, eno leto stari 710 do 820 din komad; 1 kg žive teže 6.50—8 din, 1 kg mrtve teže 8.50—11.25 din. — Na ptujskem sejmu so bile cene pršutarjem 7—7.50 din, plemenske svinje 6.80—7 din za 1 kg žive teže; mladi pujski 6—12 tednov stari po 100 do 160 din komad. — V šmarškem okraju so se prodajali špeharji po 9—10 din, pršutarji po 8—9 din. — Na Dolenjskem so špeharji po 10.25 din, pršutarji 8 do 9.50 din za 1 kg žive teže, mladi pujski 7—8 tednov stari po 140 do 250 din.

Mariborski trg

Na mariborski trg v soboto, 20. avgusta, so pripeljali 16 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 13—14 din, špeh 14—15 din. — Kmetje so pripeljali šest voz sena po 7—8, en voz pšenične slame 45, osem voz krompirja po 0.75—1.50, dva čebule 1.50—3 ter šest voz zelja 0.50—4 din. Česen 3—6, kislo zelje 4, kumare 0.75—1, zelena paprika (5—10 komadov) 1 din, karfiola 1—6, hren 8—9, paradižniki 2—4, fižol v stročju 2, grah v stročju 1, luščen 10—12.50. Jabolka 3—5, hruške 5—8, slive 6—8, črnicke 2, breskve 6—16, maline 3.50—4, grozdje 8—12, brusnice 6—6.50, ringlo 1.50—2, luščeni orehi 36. Na trgu je bilo devet vreč pšenice po 1.50—1.75, osem rži 1.50—1.75, deset ječmena 1.75, 14 koruze 1.50—1.75, devet ovsa 1, sedem prosa 2, sedem ajde 1.50, 12 fižola 1.50—2.50. Mleko 1.50 do 2 din, smetana 10, sirovo maslo 24, čajno 28 do 32, jajca 0.50—0.60. Prinesli so 122 kokoši po 18 do 25, 784 piščancev 16—50, štiri gosi 30—35, 64 rac 12—18, 32 domačih zajcev 4—25 din.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Posojilo 2000 din za dve leti. F. Š. K. P. P. Tako posojilo proti vinjizbi zastavne pravice na prvem mestu Vašega posvetva morete dobiti v sledečih mariborskih denarnih zavodih: v Spodnještajerski ljudski posojilnici, v Hranilnici dravske banovine in v Mestni hranilnici; v primeru potrebe se obrnete lahko tudi na Posojilnico v Narodnem domu.

Pravica občine do kaznovanja zaradi neplačanja trošarine. T. J. Kupili ste 291 jabolčnika, pomešanega s samorodnim vinom, prodajalka Vam je čez devet dni poslala kontrolni list z navedbo, da Vam je prodala vino, Vi niste ničesar ukrenili, niti kaj plačali, prišel je organ finančne kontrole in kmalu za njim kazenski odlok občine, da ste dolžni plačati 164 din trošarine in 50 din takse. — Ker je prodajalka navedla v kontrolnem listu, da Vam je prodala vino, je to za oblast merodajno, dokler ne bi Vi s svedočbo o preiskavi po kakem državnem ali banovinskem zavodu dokazali, da ni šlo za pijačo, podvrženo plačilu trošarine. Od vina, tudi snega samorodnic, je plačati 1 din banovinske trošarine, občinske pa, kolikor je od banovine odobreno. Vaša dolžnost je bila, da v 48 urah po prejemu kontrolnega lista javite sprejem vina, odnosno pijače in plačate omenjeno trošarino. Ker je niste, Vas je smela občina kaznovati, in sicer Vam poleg plačila redne trošarine naložiti kot kazni plačilo še petkratne občinske in trikratne banovinske trošarine. — Nezanjanje zakona v splošnem nikogar ne opravičuje. Zoper odlok občine imate pravico pritožbe na bansko upravo v 15 dneh; vložiti je pritožbo pri občini. Ako ste 15 dnevni rok zamudili, prosite, naj se Vam milostnim potom odpusti plačilo kazni.

Tožba trgovca zoper zaščitene kmeta, oškodovanega po elementarnih neizgadah. P. K. Zadele so Vas razne elementarne neizgode, zaradi katerih ste dosegli leta 1936 75%, letos pa 50 odstotno oprostitev plačila davkov. Upniku ste 25. oktobra 1937 plačali prvo anuiteto, drugo mu pa še dolgujete in Vas sedaj terjajo na plačilo v 14 dneh. — Elementarne neizgode Vas ne oprostijo dolžnosti plačati vsakoletne anuitete in bi Vas upnik smel tožiti na plačilo druge anuitete. Dejstvo, da je dolžnik zaradi elementarnih neizgad bil oproščen plačila davkov, ga obvaruje le pred tem, da bi ga smel upnik tožiti na plačilo celotnega ostanaka dolga (torej Vas na vseh enajst anuitet).

Pobiranje preko meje padlega sadja. J. R. S. sosedovega drevesa pada sadje na Vašo njivo in na občinsko cesto, ki pelje čez Vaš svet. Vprašate, ali ma sosed pravico pobirati sadje, kolikor ga pade preko meje. — Ako pada sadje z vej, ki

segajo v Vaš zračni prostor, je dotično sadje Vaša last. Ako pa je dognano, da je padlo sadje z vej, ki ne segajo v Vaš zračni prostor, ima sosed pravico zahtevati izročitev dotičnega sadja, odnosno ga pobirati; seve Vam mora v slednjem primeru povrniti eventualno škodo, ako Vam jo je s tem prizadejal na njivi.

Dolžnik ne dobi nečesa iz o znižanja dolga. Naravoski. Ker dolžnik ne dobi ničesar, je terjatev slednje gotovo pravi. Na Priv. agrarno banko, kajti sicer bi se že bili morali s Posojilnico sporazumeti. PAB je tako preobložena z delom, da Vam ne kaže drugega, kot se naprej čakati na končni obračun, ker banka ni vezana na kak rok; morda bi kaj pomagala prošnja, naj Vaš obračun vzamejo pred drugimi v delo. Sicer pa smo v Slov. gospodarstvu že večkrat obrabljali, kako se napravi obračun o znižanem dolgu in se bo morala tudi PAB navedenih predpisov držati. Točnost obračuna boste mogli pred sodiščem osporavati leto dni od dneva, ko Vam ga bo PAB poslala. — Svetujemo Vam, da sami napravite približni obračun, sestri naj Vam plačata svoj del, Vi si pa pridržite pravico, naknadno izterjati razliko, ako bi se po obračunu PAB podala v Vašo škodo.

Upnik terjaja 12% obresti od leta 1925 do dne 20. aprila 1932. J. P. Terjatev na obrestih zastara v treh letih. Prekine pa se zastaranje, ako dolžnik že zastarano obrestno terjatev prizna, odnosno jo obljubi plačati. Od dneva priznanja naprej teče triletni zastaralni rok znova. Zastaranje morate v primeru tožbe izrecno ugovarjati, kajti sicer se sicer na zastaranje ne ozira. — V kolikor po gornjem obrestna terjatev še ni zastarana, bi bil upnik za čas pred 20. aprilom 1932 upravičen zahtevati 12% obresti, ako so bile v tej višini dogovorjene. Znižanje obresti je bilo namreč šele pozneje, odnosno za čas po 20. aprilu 1932 določeno.

Pravica nezakonske matere do vzgoje svojega otroka. K. A. L. Nezakonski otrok je bil štiri leta v oskrbi matere, nato leto dni pri nezakonskem očetu; nezakonska mati zahteva otroka nazaj, oče pa bi ga rad obdržal in sam vzgajal. — Obeli državljanski zakonik določa, da dokler mati hoče in ji je možno, da sama vzgaja svojega nezakonskega otroka primerno bodoči namenitvi, ga ji oče ne sme odvzeti. Le ako bi bil otrokov blagor v nevarnosti zaradi materine vzgoje, bi bil oče upravičen in dolžan, ločiti otroka od matere in ga vzeti k sebi ali ga spraviti kam drugam varno in dostojno. — Ako torej nezakonski oče ne bo mogel dokazati, da bi bil otrokov blagor pri materi v nevarnosti, bo moral na materino zahtevo otroka izročiti njej in seve plačevati primerno preživnino.

Polno jamstvo enega izmed dveh porokov. Jakob S. Prevzeli ste hkratu s sosedom poročstvo za nek dolg. Dolžnik se ni ničesar odplačal in se hoče sedaj Posojilnica (upnica) vknjižiti samo na Vaše posestvo in za celo terjatev, čeprav sta dva poroka in drugi porok še ni tako obubožal, da ne bi smogel plačati polovice dolga. — Obči državljanski zakon določa, da ako je dalo poročstvo za isti cel znesek več oseb, jamči vsaka za ves znesek (ako se ni izrecno kaj drugega dogovorilo). Ako pa bi morali Vi faktično tudi plačati ves dolg, imate pravico terjati povračilo polovice od soproka.

Odprodano posestvo višje cenjeno. Predčasno hasnovanje. K. T. Ako ste se dogovorili s kupcem, da mu prodate del posestva za 28.000 din, se morate držati te dogovorjene cene, čeprav je bil odprodani del od PAB višje ocenjen. Nimate pravice odstopiti od pogodbe, češ ker vam kupec noče plačati razlike. — V kolikor je kupec pričel hasnovati odprodano posestvo, preden ste mu to dovolili, je važno vprašanje, ali odnosno kdaj je kupec plačal kupnino. V dvomu je smatrati, da sme, čim plača kupnino, posestvo že hasnovati; moral pa bi v tem primeru vam povrniti davke, ki ste jih plačali za čas, ko je že on posestvo hasnoval, ako vrednost haskov doseže višino plačanih davkov.

Naslov jugoslovanskega konzula v Braziliji. Najbolje bo, da Vaša občina uradno pošlje obvestilo, odnosno potrdilo ministrstvu za zunanje zadeve v Beogradu, da ste Vi brat v Braziliji umrle N. N. ter prositi, naj ministrstvo o tem obvesti našega konzula v Braziliji in mu pošlje potrdilo. Sicer pa menimo, da bi v Rio de Janeiro jugoslovanski konzul priporočeno pismo prejel, čeprav ne bi navedli natančnejšega naslova.

Zganjanje živine (pri oranju) 10 m daleč po sosednem travniku. A. L. Pred dvema letoma ste kupili pašnik ter ga spremenili v travnik. Sosed ima ob travniku njivo in ko orje, zganja živino po Vašem travniku. Vi bi mu dovolili zganjanje po trimetrskem pasu, kadar ni prevelika trava, on pa si lasti pravico, zganjati 10 m daleč po Vašem travniku. Vprašate, ali morate to trpeti ali ne. — Zganjanje živine po tujem svetu je služnostna pravica. Ako je sosed ni pridobil potem pogodbe z Vašim lastninskim prednikom, jo je lahko priposestvoval s 30 letnim javnim izvrševanjem brez prošnje in brez sile ter z zavestjo pravice. Vendar pa sosed ne more eventualno priposestvovati pravice izvrševati na Vašo škodo, ako pravica ni vknjižena in ste Vi pridobili posestvo (odnosno pašnik) v zaupanju na zemljiško knjigo in v dobri veri, da na pašniku nima nihče navedene služnostne pravice. Pri presoji, ali ste bili v dobri veri, bi bilo upoštevati lego sosedove njive in Vašega pašnika, namreč,

ali je zganjanje živine po Vašem pašniku neobhodno potrebno — ter tudi to, ali so bili na pašniku vidni kakšni sledovi takega zganjanja. Oboje bi govorilo zoper Vašo dobro vero — v nasprotnem primeru pa vam dobre vere ne bi mogli odrekat. Ako po gorenjem smatrate, da sosedu pravica ne pritiče, bi ga morali — ako ne bo slepa popustil — tožiti s negatorijeko tožbo na priznanje neobstoja njegove zatrjevane pravice in na opustitev njenega izvrševanja.

Zapuščina Imeno. Že 2. februarja vam je umrla mati ter zapustila malo posestvo s hišo. Dediča sta Vi in brat. — V kolikor nista od sodišča še ničesar dobila, vprašajte predstojnika sodišča, kaj je temu vzrok. Vknjižena fideikomisarična substitucija najbrž ne, ker je bila vknjižena očitno v vajin prid. Sodišče je, odnosno bo izdalo prisojilo, s katerim bo prisojilo zapuščino vam in bratu vsakemu do ene polovice, in sicer številne. Ni namreč stvar zapuščinskega sodišča, razdeliti zapuščino v naravi, ako dediča nista sporazumna. — Pravice do prevzema cele zapuščine v naravi proti izplačilu polovice vrednosti v denarju sodečim nimate (brez eventualne zadnje poslednjevoljne odredbe zapustničine) ne Vi (čeprav ste sedaj podedovano posestvo svoje dni kupili od pokojnice, česar pa radi vknjižene substitucijske klavzule niste mogli zemljiško-knjižno izvesti), ne brat, čeprav je starejši. — Vsekakor vam pritiče polovica dohodkov posestva, odnosno najemnine hiše. — Cenitev ni nujna. — Na vsak način skušajte prevzem zapuščine ali njeno delitev v naravi doseči z dobrega, kajti ako ne bo mogoče doseči sporazuma, bi morali tožiti na razdelitev skupne imovine, ki bi se potem prodala na javni dražbi in bi se izkupiček razdelil med vaju. Vsekakor bi kot kupec lahko nastopil tudi Vi. Z navedenim postopanjem bi bili seveda združeni precejšnji stroški.

Neizpolnjen testament. Ista. Umri je pred šestimi leti Vaš brat, ki je v testamentu določil razna izplačila (volila) vam, Vašim otrokom, za sv. maše in podobno. — Volila mora izplačati dotični, ki je zapuščino prevzel, odnosno mu je bila prisojena. Ako je bil drugi brat nepogojni dedič, je odgovoren za vse terjatve in vsem volilojemnikom za njihova volila, akoravno ni bilo zadosti zapuščine. Ako pa je dediščino nastopil s pridržkom pravne dobrote popisa, je obvezan le v toliko, v kolikor zadostuje zapuščina za terjatve upnikov, volilojemnikov in njegove lastne. V tej izmeri pa jamči dotičnik, ki mu je bila zapuščina prisojena, z vsem svojim premoženjem. Ako ne bo zlepa izpolnil svojih obvez, ga mora vsak posamezni upravičenec (volilojemnik) tožiti pred rednim sodiščem na izpolnitev (plačilo volil). Zasišanje g. župnika ne bo potrebno, ko imate Vi izvirni testament v rokah — ako ne bo brat, ki je zapuščino prevzel, osporaval pristnosti.

no ladj, pa so izpustili zopet v svobodo. Ko je odhajala na plano morje, so Benečani kazali pesti. Nekdo od Uskokov pa jim je zaklical: »Čuvaj se senjske roke!«

Sedaj je zavladalo med Uskoki veselo razpoloženje. Nekdo je poiskal svoje gusle, sedel in zapel lepo pesem o kraljeviču Marku, ki je z visoke gore zalučal svoj bojnik v morje. Dečka sta strmela in poslušala.

Nekaj dni so še ostali v zalivu in križarili sem ter tja. Matjažek je čepel na svitku vrvi in s trnkom lovil ribe.

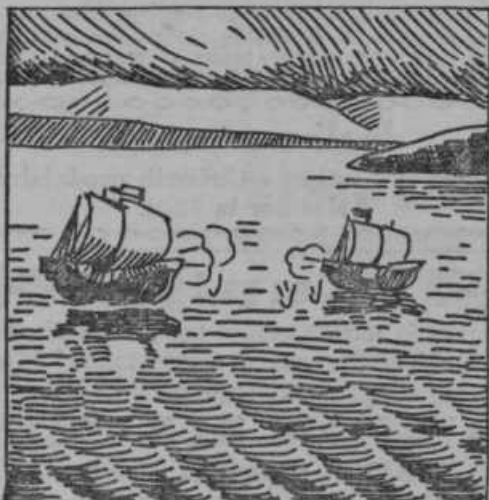
(Dalje prihodnjik)

Našim malčkom

Matjažek

Junaškega Slovenca povest v slikah

Benečani so odgovorili s — topovi. Sedaj je zagrmelo tudi z uskoške jadrnice.

Vnel se je hud boj. Jambori so se lomili, jadra so se trgala. Grmelo je kot ob nevihti, ozračje je bilo dušljivo od žvepla in

33

smodnika. Uskoki so se dobro držali. Njihova ladja je bila manjša. Okretno je švigala sem ter tja in se izogibala krogam. Končno so Benečani izobesili belo zastavo, znamenje, da se vdajo. Uskoki so jih pozvali, naj jim slede v zaliv.

V zalivu so beneško ladjo raztovorili in razorožili posadko. Plen je bil obilen. Praz-

Njegova želja

Mali Franček neprestano vpije in kriči.
»Kaj pa ti je?« ga vpraša mati. »Ali bi rad jedel?«
»Ne.«
»Bi rad pil?«
»Ne.«
»Mogoče spal?«
»Tudi ne.«
»Kaj pa bi potem rad?«
»Kričal!«

Sama od sebe dá

Mati opominja: »Nežica, ti ne smeš zahtevati, kar ti rada; jaz ti dam sama od sebe.«
Ko je Nežica nekega dne dobila neke dobre jedi premalo, je boječe zašepetala materi: »Mama, jaz čakam, kdaj mi boš vendar dala več — sama od sebe!«

Papiga

Majhni Vinko je na obisku pri znani družini. Posebno ga zanima papiga, ki je bila prej na veržici in ima sedaj samo še obroček na nogi, katerega se je prej držala veržica.
»Ti, stric, prične deček, zakaj pa ima papiga prstan — aha, že vem, zato, ker je poročena.«